

LIETUVIŲ ATGIMIMO ISTORIJOS STUDIJOS

10

*Rimantas Miknys
Lietuvos demokratų partija
1902-1915 metais*

1995

**LIETUVIŲ
ATGIMIMO ISTORIJOS
STUDIJOS**

*Skiriu Motinai ir
šviesiam Tėvo atminimui*

Mykolo Römerio 120-osioms metinėms

LIETUVIŲ ATGIMIMO ISTORIJOS STUDIJS

10

Rimantas Miknys

Lietuvos demokratų partija 1902-1915 metais

UDK 947.45.052

Li-191

Redakcinė kolegija:

Antanas Kulakauskas

Česlovas Laurinavičius

Raimundas Lopata

Rimantas Miknys

Egidijus Motieka (vyriausiasis redaktorius)

Vladas Sirutavičius

Giedrius Subačius

Antanas Tyla

Knyga išleista su finansine

ATVIROS LIETUVOS FONDO parama

ISBN 9986-491-22-3

© Rimantas Miknys, Lietuvos istorijos institut

TURINYS

PRATARMĖ	7
ĮVADAS	8
1. LIETUVIŲ DEMOKRATŲ PARTIJOS KŪRIMASIS IR 1902 - 1904 METŲ POLITINĖ-SOCIALINĖ PROGRAMA	16
1.1. LDP ištakos ir prielaidos	16
1.2. LDP steigimas	27
1.3. LDP pagrindinės programinės nuostatos ir jų įtaka partijos organizavimui	32
2. LIETUVIŲ (LIETUVOS) DEMOKRATŲ PARTIJOS ORGANIZACINIS IR VISUOMENINIS-POLITINIS VEIKIMAS 1905 METAIS	44
2.1. LDP organizacinės problemos, jų sprendimas ir rezultatai	45
2.2. LDP visuomeninė-politinė veikla ir partijos naujų programinių nuostatų formavimas	61
3. LIETUVOS DEMOKRATŲ PARTIJA 1906 - 1915 METAIS	94
3.1. LDP organizacinės evoliucijos ir veiklos ypatumai	96
3.2. LDP politinės-socialinės programos bruožai	128
3.3. Tautiniai-politiniai LDP veiklos aspektai	142

IŠVADOS	168
PRIEDAI	173
LENTELĖS.....	174
LIETUVOS DEMOKRATŲ PARTIJOS PAGRINDINIAI DOKUMENTAI	184
ŠALTINIAI IR LITERATŪRA	218
STRESZCZENIE	226
RÉSUMÉ.....	238
TRUMPINIAI	249
ASMENŲ RODYKLĖ.....	250

ASMENŲ RODYKLĖ

- Abraitis J.* 113
 Abramowicz (Abramovičius) L. 80, 148, 162
 Abramowicz W. (Abramovičius V.) 85, 148, 162, 165, 236, 248
 Adomaitis-Šernas J. 21-23, 25, 174
 Akelaitis J. 122
 Alekna J. 175
 Aleksa-Angarietis Z. 116, 152, 154, 235, 247
 Aleksiuūtė M. 122
 Almantas B. 10, 11, 221
 Alseika D. [V. Naujukas] 54-56, 70, 97, 100, 101, 126, 179, 228, 240
 Ambrazevičius J. 12, 13, 221
 Ambraziejus J. 26, 48, 91
 Ambraziejūtė A. 120
 Amfiteatrov A. 102, 103
 Andriušaitytė J. 11, žr. Андрияшайтите Ю.
 Audėnas J. 9, 46, 47, 53, 55, 57, 129, 156, 157, 180, 222, 227, 238
 Avižonis A. 29, 179, 227, 239
 Avižonis P. 29, 37, 116, 118, 120, 179, 227, 239

 Babarskis 60
 Bagdonas J. 14, 21, 24, 25, 29, 31-33, 37-39, 40-43, 46-51, 64, 65, 67, 98-102, 108-113, 126, 153, 156, 196, 174, 175, 177-180, 196, 219, 227, 228, 230, 239, 240, 242
 Bagiński (Baginskis) S. 85, 162
 Baikowski (Baikovskis) 90
 Balčikonis J. 113
 Balicki (Balickis) Z. 77, 90, 165
 Baliulis A. 7
 Bardach (Bardachas) J. 161, 222
 Baronas J. 179
 Barnėnas M. 97, 222
 Basanavičius J. 24, 26, 48, 54, 91-93, 110, 112, 118, 127, 150, 220
 Bekampis J. [?] 147
 Bentham J. (Bentamas Dž.) 133
 Beržanskis-Klausutis J. 21
 Bielinis K. 12, 13, 46, 47, 53, 55, 61, 68, 69, 222, 227, 238
 Bielskis V. 87, 89, 162, 179
 Biliūnas J. 26-30, 37-39, 179, 227, 239

 Biržiška V. 7, 59, 63, 103, 109, 113, 114, 117, 119, 121, 162, 219
 Biržiška M. 7, 66, 67, 116, 118, 127, 148, 153, 155, 157, 161, 162, 164, 166, 222
 Biržiškienė B. 126
 Boguszewski (Boguševskis) J. 162
 Bortkevičius J. 47, 58-60, 92, 100, 115, 176, 177, 179, 228, 240
 Bortkevičienė F. 13, 14, 31-33, 36, 47, 50-54, 56-61, 67, 69, 80, 92, 97-100, 102, 103, 108-117, 124-127, 129, 148, 162, 164, 165, 175-180, 219, 222, 228-230, 236, 240, 242, 247
 Boruta K. 219
 Boudon R. 9, 222
 Bourricaud F. 9, 222
 Bramsonas 162
 Braun (Braunas) O. 134
 Brazaitis P. 125
 Brundza A. 175
 Bugailiškis P. 59, 116, 117, 118, 153, 161, 162
 Bukaveckas K. 174
 Bukaveckas V. 120
 Bukontas D. 179
 Bukowski (Bukovskis) J. 80
 Bulota A. 10, 11, 29, 33, 44, 45, 47, 92, 106, 113, 116, 117, 118, 122, 123, 126, 127, 148, 156-160, 162, 163, 166, 171, 179, 227, 228, 236, 238-240, 247, žr. Булар А.
 Bulota J. 174
 Butkus Pr. 47, 54-56, 60, 70, 92, 100, 179, 228, 240
 Būčys P. 23
 Būtėnas J. 13, 127, 175, 222, 227, 238
 Byla J. 21
 Bytautas R. 120, 121, 223

 Chmielewski (Chmielevskis) Z. 165
 Chmieliauskas 60
 Cilliakus K. 77
 Ciplijauskas L. 121, 122, 124
 Constant (Konstantas) B. 133
 Czarkowski (Čarkovskis) L. 162
 Czyński (Cynskis) E. 141

- Čarnas 163
 Čepas M. 175
 Čepėnas Pr. 10, 11, 44, 45, 53, 55,
 61, 121, 123, 125, 157-159, 161, 222,
 227, 238
 Černichovas 163
 Čėsna J. 25
 Čėsnyš B. ar J. 39
 Čižiūnas V. 12, 13, 21, 222
- Dambrauskas-Jakštas A. 110
 Daugirdaitė-Sruogienė V. 7
 Daujotas J. 43, 48
 Daumantas J. 59
 Davainis-Silvestravičius M. 43, 48,
 91, 150
 Demikis J. 174
 Didžiulis S. 175
 Didžiulytė A. 175
 Dmowski (Dmovskis) R. 77, 78,
 160, 165
 Dmochauskienė T. 122
 Dolgorukov D. 88
 Dolgorukov P. 83, 88
 Domaševičius A. 26, 59, 85, 127,
 152, 175
 Dovydaitis P. 120, 121
 Dubinskas A. 23, 174
- Eidintas A. 13, 222
 Elcbacher K. 107
 Elisonas J. 179
 Endžejewski (Endžejevskis) B. 77
- Filievich A. 151
- Gaidamavičius J. 21, 174
 Gaidelionis P. 47, 50, 58, 60, 80,
 102, 109, 111, 126, 176, 179, 228, 240
 Gaigalaitė A. 7, 11, 97, 139, 143,
 145, 147, 222
 Galvanauskas E. [Marazas] 46, 47,
 50, 52, 53, 54-56, 70, 75, 97, 100, 104-
 107, 109-113, 115, 130, 131, 179, 219,
 228, 230, 240, 242
 Garmus A. 116
 Gavėnas 60
 Gira L. 54-56, 60, 70, 92, 96, 110,
 111, 126, 127, 150, 177-179, 228, 240
 Girdzijauskienė P. 61, 222
- Girnius J. 99, 156, 157, 236
 Goesaitė (Goesytė) T. 179
 Goesas S. 47, 100, 102, 112, 179
 Golovin F. A. 164
 Gray (Dž. Grėjus) J. 19, 222
 Grigaitis P. 122, 133
 Grincevičiūtė F. 60
 Grinevičius A. 174
 Grinius K. 11-14, 21, 23, 24, 25, 29,
 31-33, 36, 47, 48, 50-52, 54, 55, 59-61,
 70, 71, 74, 75-77, 87-89, 91, 99-101,
 102, 103, 105, 106-109, 112-131, 133-
 136, 140, 141, 145, 148, 149, 174-176,
 179, 180, 219, 220, 222-225, 227-230,
 232, 235, 239, 240, 242, 243, 246, 247
 Griniuvienė J. 50, 60, 121, 122,
 124, 240
 Grumach W. (Grumachas V.) 134
 Grybas A. 125
 Gudavičius P. 159
 Gureckas A. 19, 222
- Hroch (Hrochas) M. 17, 225
- Imeretinskij A. K. 151
 Ivanouski V. 163
- Yčas M. 160, 163, 166
- Jablonskienė K. 175
 Jablonskis J. 23, 24, 27, 47, 50, 51,
 53, 54, 58-60, 80, 92, 98, 109, 111, 148,
 175, 176, 179, 227, 229, 240
 Jankus M. 174
 Janulaitis A. 38, 64, 65, 69, 116,
 118, 127, 148, 153, 161-164, 175
 Januškevičius M. 158, 160, 166,
 171, 179, 236, 247
 Jarašius J. 67, 120, 179
 Jaroševičius A. 179
 Jarulaitis V. 166
 Jasaitis J. 13, 222
 Jasiukaitis K. 118
 Jasiulaitis J. 21
 Jefremov J. 164
 Jentys 85
 Jodko-Narkiewicz W. (Jodko-Nar-
 kevičius V.) 77
 Joniškis S. 151
 Jonutis J. 145

- Jučas M. 97, 222
 Juškytė J. 60
 Jurginis J. 127, 222
 Jurkiewicz (Jurkievičius) J. 80, 81,
 161, 222
 Kačergis J. 122, 124
 Kairys St. 12, 13, 43, 46, 47, 49, 53,
 55, 57, 62-67, 85, 87, 149, 152, 161, 162,
 165, 175, 222, 227, 238
 Kašuba T. 43, 48
 Karalius M. 12, 13, 223
 Kasakaitis J. 174
 Kaukas J. 21, 174
 Kaunas J. 48
 Kautskij K. 134
 Kavolis V. 19, 120, 121, 223
 Keinys Pr. 157, 158, 160, 166, 179,
 236, 247
 Kelles-Krauz (Keles-Krauz) K. 77
 Kerenski A. F. 164
 Kislinskij 125
 Klimas S. 122
 Klimas P. 120, 121, 223
 Klimaitis A. 43, 48, 51, 52, 60, 91
 Kłott (Klotas) J. 80
 Koigen (Kojgenas) D. 134
 Koliubakin A. 164
 Kovalevski M. M. 83
 Kraskovski I. 162, 163
 Kriauciūnas J. 24, 27, 43, 48, 60,
 91, 174, 175
 Kriauciūnas P. 174
 Kriščiukaitis-Aišbė A. 24, 174, 175
 Kriščiukaitis J. 174
 Kriščiūnas J. 120, 121, 220
 Kronkaitis A. 174
 Kropotkin P. N. 107
 Kruszewski (Kruševskis) Z. 85
 Krupavičius M. 12, 13, 53, 139,
 143, 145, 223
 Krzyżanowski (Kšyžanovskis) B.
 80, 85, 148, 162
 Kuczewski (Kučevskis) A. 85
 Kubilius J. 99, 108, 111, 155-157,
 166, 177, 220, 236, 247
 Kudirka J. 122, 123, 179
 Kudirka V. 13, 18, 21, 22, 23, 25,
 36, 174, 175, 219, 222
 Kulakauskas A. 13, 79, 223
 Kūmelis P. 159
 Kuprevičius M. 175
 Kupstas A. 159
 Kuskova J. D. 164
 Kuzma P. 116
 Kuzma V. 166
 Kvieska V. 10, 11, 46, 47, 53, 55,
 96, 97, 105, 125, 223, 227, 238
 Landsbergis G. 24-26, 41, 52, 60
 Lastauskas A. 175
 Lastouski V. 149, 162
 Lašas V. 179
 Laukaitis A. 158
 Laukaitis J. 151, 152, 166, 174
 Laukaitytė R. 10, 11, 155, 157, 159,
 223
 Laurinavičius Č. 7
 Laurynaitis V. 174
 Lednicki (Lednickis) A. 88-90
 Lekeckas K. 120
 Leonas P. 14, 21-24, 96, 102, 109,
 110, 112, 116, 118, 126, 127, 133, 156-
 161, 166, 171, 174, 178, 179, 218, 230,
 236, 242, žr. Леонас П.
 Leonavičius S. 174
 Lingis A. 21, 113
 Lopas L. 99, 154-157, 166, 179,
 236, 247
 Lopaciūni (Lopacinskis) 90
 Lopata R. 7, 166, 167, 223
 Lozoraitis M. 60, 174, 179
 Luckievič A. 162-164
 Luckievič (Jan, Ivan) 85, 149, 162,
 163
 Lukšys J. 125
 Lukšaitė I. 97, 222
 Mackevičius M. 13, 127, 222
 Mačys J. 174
 Majus R. 122
 Maknys V. 61, 123, 127, 129, 223
 Maksimaitis M. 149
 Maldeikis P. 145, 223
 Malinauskis D. 26, 60, 128, 175
 Malinowski W. (Malinovskis V.) 165
 Markauskas M. 113, 117
 Markowski W. (Markovskis V.)
 162
 Marx (Marksas) K. 153
 Masulis J. 120
 Mašiotas P. 24, 47, 111, 126, 174,
 175, 179
 Matulaitis P. 23, 24, 174

- Matulaitis S. 24, 25, 29, 44, 45,
104, 105, 112, 116, 126, 161, 174, 175,
179, 220, 227, 239
- Matulaitis V. 63
- Matulionis P. 26, 27, 37, 39, 41, 48,
60, 91, 175
- Matusevičius B. 174
- Merkys V. 7, 11, 22, 23, 41, 65, 67,
97, 222, 223
- Merkelis A. 13, 46, 47, 59, 61, 101,
111, 127, 223, 227, 238
- Meškulis 149
- Miakotin V. A. 107, 130
- Mickevičius-Kapsukas V. 11, 21,
29, 37-39, 52, 67, 69, 98, 99, 134, 152,
154, 175, 179, 220, 224, 227, 235, 239,
247
- Miganskas 60
- Miknys R. 7, 11, 13, 23, 25, 27, 49,
81, 91, 113, 155, 222, 224
- Miknienė Č. 7
- Mikolainis P. 174, 179
- Mikuckaitė J. 59
- Milčinskaitė V. 60, 121, 122
- Miliukov P. N. 83, 88, 89, žr. Ми-
люков П.
- Milukas A. 23, 174
- Mironas V. 110
- Mongirdas V. 38
- Moravskis A. 175
- Morkūnas 179
- Motieka E. 7, 11, 49, 55, 91-93,
113, 155, 224
- Nabokov V. D. 83
- Nagrodzki (Nagrodzki) Z. 85,
148, 162, 165
- Narutavičius A. 85
- Nekrasov N. V. 164
- Nesavas A. 18, 19, 225
- Niedziałkowski (Niedzialkovskis)
M. 164
- Niemojewski (Niemojevskis) A.
77
- Nonevičius E. 26, 175
- Novodvorski (Novodvorski) 90
- Obolenski 164
- Okulicz (Okuličius) K. 92, 179
- Osmołowski W. (Osmolovskis V.)
162
- Ostachiewicz (Ostachievičius) K.
162, 163
- Otto V. 205
- Pajaujis J. 9, 12, 13, 224
- Palukaitis V. 174, 175
- Paškevičius A. 128
- Paškevičius R. 60
- Papečkys J. 120
- Paršaitis A. 56
- Paršaitis-Gabrys J. 12, 13, 47, 50,
51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 70, 71, 92, 97,
101, 106, 107, 118, 127, 175, 176, 179,
180, 219, 220, 222, 227, 240
- Paršaitis-Siūlelis P. 56, 97, 100,
104, 179, 183, 220
- Paszkiewiczówna (Paškievičiuvna -
"Ciotka") A. 85
- Patekas S. 165
- Patkovskis S. 180
- Paulikonis V. 47, 50, 52, 70, 92,
100, 116, 176, 180, 228, 240
- Pavalkis A. 63
- Pavalkis B. 122
- Pešechonov A. G. 107, 130, 134
- Pereverzev P. 164
- Petkevičaitė-Bitė G. 13, 29, 60,
113, 116-118, 126, 145, 147, 149, 180,
222, 227, 229, 239, 240
- Petrika A. 13, 31, 224
- Petruelis A. 126
- Pišsudski (Pilsudskis) J. 78, 162
- Piročkinas A. 175, 224
- Plaušinaitis A. 125
- Pleirytė-Puidienė O. 52, 118
- Pobedonoscev K. P. 151
- Popiežius Leonas XIII 143
- Popławski (Poplavskis) J. L. 78
- Požela J. 157, 236, 247
- Požela V. 38
- Povylius A. 59, 159, 166
- Pranckevičius T. 174
- Prokopovič S. 164
- Prozorov I. 162
- Puida K. 118
- Puišys J. 174
- Pūkienė V. 145, 224
- Purėnas A. 153
- Putvinskaitė-Žmuidzinavičienė M.
104, 126
- Putvinskienė-Gruzdytė E. 180

- Putvinskis V. 29, 37, 47, 51, 59, 100, 112, 180, 227, 239
- Radušis A. 174, 175
- Račys K. 113
- Raciūnas J. 24, 25, 174, 175
- Radžiukynas J. 21
- Radzevičienė M. 125
- Radziwiłowicz (Radzivilovičius) R. 165
- Radzvičkas P. 174
- Raila S. 112
- Ralys K. 67, 180
- Riauba S. 21
- Rimka A. 14, 32, 33, 105, 113, 115-120, 124, 125, 127-131, 133-137, 139, 140, 141, 143, 145-147, 149, 151-153, 180, 183, 207, 217, 220, 232, 235, 243, 246
- Rimša J. 122, 124
- Roberti de J. V. 83
- Rodičev F. 83
- Romas E. 162
- Romas J. 85, 161-163
- Römeris M. 7-10, 19, 33-35, 41, 44-47, 50-53, 55, 61-63, 71, 74, 75, 79, 80, 82, 83, 85, 86, 97, 115, 119, 126, 127, 129, 133, 136, 137, 147, 149, 151, 163-165, 167, 173, 218, 220, 224, 227, 236, 238, 248, žr. Ромер М.
- Römer-Ochenkovskaja (Römer-Ochenkovskaja) H. 80, 219, žr. Ромер-Охенковская Е.
- Rucevičius A. 29, 59, 100, 111, 177, 178, 180, 227, 239
- Ruseckas P. 14, 55, 75, 97-107, 109-113, 117, 119, 120, 123, 127, 130, 131, 137, 145, 147, 155, 157, 177, 178, 180, 220, 230, 242
- Rousseu J. J. (Ruso Ž. Ž.) 133
- Rusova S. 59, 220
- Rūgys J. 175
- Sabas J. 29, 47, 67, 180, 227, 239
- Sabalys (Sabalis) J. 99, 156, 157, 166, 180
- Samajauskas K. 112
- Sapkauskaitė G. 126, 128
- Schmidt (Smitas) K. 134
- Schultz (Šulcas) A. 134
- Seniūnas J. 21
- Senkonis S. 12, 13, 21, 145, 224, 227, 238
- Sirutavičius V. [jaunesnysis] 7
- Sirutavičius V. 25-27, 28, 35, 38, 42, 59, 152, 175
- Sketerienė O. 175
- Sketeris V. 47, 100, 113, 120, 175, 180
- Skipitis R. 120
- Skrinska J. 60
- Sleževičius M. 13, 47, 92, 97, 100, 110, 111, 113, 115-118, 126, 127, 135, 140, 141, 147-149, 151, 153-155, 157, 159, 161, 162, 165, 166, 177, 178, 180, 222, 236, 247, 248
- Smetona A. 13, 27, 30, 37, 47, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 80, 92, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 108, 109, 110, 111, 126, 127, 148, 150, 151, 152, 154, 156, 176-178, 180, 220, 222, 223, 228, 230, 240, 242
- Smilga A. 63
- Smith (Smitas) A. D. 19, 133, 224
- Solonievič K. 151
- Spasovič V. D. 83
- Sokolov P. 164
- Sokołowski (Sokolovskis) E. 162
- Sprindis A. 13, 227, 238
- Spudulis J. 25
- Stakelė S. 48
- Staliūnas D. 10, 11, 155, 157, 224
- Stankevičius B. 26
- Stankevičius J. 119, 143, 174, 175
- Stankūnas J. 149
- Stašinskas V. 159, 166
- Staugaitis A. 21, 60, 174
- Staugaitis J. 21, 112, 116, 118, 122-124, 174, 180
- Steffen (Stefenas) G. 134
- Stepanov V. 164
- Stiklius K. 113, 118
- Stikliūtė O. 125
- Stolypin P. A. 94, 96, 122, 123, 136, 160
- Straszewicz (Straševičius) 90
- Struvė P. B. 83
- Studnicki W. (Studnickis V.) 164
- Sugintas A. 113, 117, 180
- Suleja W. 79, 224
- Suligowski (Suligovskis) 90
- Suvorin A. S. 89
- Sviatopolk-Mirskij P. 41
- Svilas J. 60

- Szacki J. 19, 133, 224
 Święciski (Svienciskis) 90
- Šabadas C. 163, 164
 Šakenis K. 180
 Šalčius M. 120, 121, 224
 Šalčius P. 119, 224
 Šarmaitis R. 11, 224
 Šaulys J. 29, 31, 37-42, 60, 117, 149, 161-165, 176, 180, 220, 227, 236, 239, 248
 Šidlauskis D. 119
 Šilingas S. 118, 120, 162
 Šliūpas J. 50, 51
 Šliūpas R. 110, 112, 174
- Tyla A. 7, 17, 44, 45, 49, 51, 53, 60, 61, 71, 75, 77, 86, 88, 225
 Toliušis Z. 27, 39, 57, 61, 67, 127, 161, 180, 219
 Tomaszewski J. 79, 225
 Trubeckoj E. 88
 Trumpa V. 12, 13, 18-21, 27, 30, 33, 39, 43, 67, 69, 77, 225, 227, 238
 Trusevičius S. [K. Zalevskis] 10, 175, žr. Залевский К. [Трусевич С.]
 Thugut (Tugutas) S. 165
 Tumas J. 97, 110, 111, 126, 127, 220
 Tūbelis J. 180
- Untulis M. 113, 180
 Urbonavičius-Urbonas V. 24, 26, 37, 41, 48, 91, 110
- Vabalas B. 21
 Vaineikis L. 174
 Varanka 60
 Vasilenko V. 164
 Vaskela G. 7
 Vėbra R. 10, 11, 17-19, 21, 65, 225
 Vėgėlė A. 48
 Veitas M. 59
 Veluoniškis A. [Antanas Lingis?] 21
 Verbyla A. 122
 Vidmantas E. 21, 37, 39, 225
 Vilčinskis J. 63, 67, 75, 225
 Vileišis A. 26, 27, 37, 41, 116, 118
 Vileišis J. 14, 23, 25, 26, 27, 29, 31-33, 35, 36, 37, 39, 40-43, 47-49, 51, 53, 54, 57, 58, 60, 63, 67, 69, 73, 80-84, 87, 92, 97, 100, 102, 108, 110-112, 115-118, 126-128, 147-149, 159, 161-164, 166, 176-178, 180, 221, 227, 236, 239, 247
 Vileišis P. 24, 27, 28, 32, 37, 48, 49, 53, 57, 91, 98, 112, 117
 Vileišienė E. 41
 Vilkaitis 120
 Višinskienė-Mikuckaitė J. 100, 111, 126, 180
 Višinskis P. 12-14, 25-33, 36-43, 46-51, 53-60, 63, 65, 67, 72-76, 80, 89-92, 128, 129, 148, 176, 177, 180, 221, 227-229, 240
 Vireliūnas A. 125
 Vitė S. 63, 92, 151
 Vitkauskas Petras 99, 113, 118, 122, 154, 156-159, 166, 180, 236, 247
 Vitkauskas Pijus 122
 Vodovozov V. V. 107
 Vrublevskis T. 80, 83, 88, 90, 148, 219
- Zauniūtė M. 14, 29, 37, 48, 49, 59, 70, 71, 97, 99, 100, 103, 108, 109, 113, 115, 129, 178, 180, 227, 239
 Zavadskis 57, 114
 Zosztawt (Zoštautas) A. 162-164
 Zubovas V. 29, 85
 Zubrickas P. 180
 Zubrys 120
- Žalys K. 47, 102, 111, 180, 228, 240
 Žalnierūkinas K. 174
 Žemaitis Z. 113, 127, 180
 Žilėnas V. 51, 53, 107, 121, 225
 Žilinskas T. 112, 174, 175
 Žilinskis K. 117
 Žmuidzinavičius A. 162
- Wasilewski (Vasilevskis) L. 141
 Wirszyłło (Viršyla) I. 85
 Własow (Vlasovas) A. 85
 Woźnicki (Vožnickis) 85
- Алексеева Г. 131, 225
 Андрияшайтите Ю. 11, 225
 Булат А. 11, 45, 225
 Лэонас П. 161, 221, 225
 Миллюков П. 89, 221, 225
 Мартова Л. 11, 225
 Ромер М. 81, 225
 Ромер-Охенковская Е. 81, 83, 225
 Залевский К. [Трусевич С.] 11,